Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ОНМЦ

Методичні рекомендації щодо проведення ІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у 2025/2026 навчальному році

Загальні питання

ІІ етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії в 2025/2026 навчальному році (далі – Олімпіада або інтелектуальне змагання) проходить відповідно до Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 30 грудня 2024 року № 1820 «Про затвердження Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 лютого 2025 року за № 187/43593, наказу Міністерства освіти і науки України від 20 серпня 2025 року № 1165 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році», ураховуючи Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX.

Метою проведення Олімпіади є:

- виявлення й підтримка обдарованої учнівської молоді, реалізація її здібностей, формування в неї навичок вирішення складних завдань, критичного мислення;
- підвищення інтересу до поглибленого вивчення хімії та фахової підготовки учнів, уміння переконливо доводити свою думку;
- удосконалення рівня знань учнів і формування в них умінь розв’язувати складні завдання;
- створення спільноти однодумців і налагодження партнерських зв’язків освіти, науки та бізнесу;
- відбір учасників-учнів і формування команд для участі в інтелектуальних змаганнях міжнародного значення, зокрема в міжнародних олімпіадах, турнірах тощо.

Інтелектуальне змагання проводять на засадах добровільності, відкритості, прозорості та академічної доброчесності.

Місце проведення, установи відповідальні за проведення та співорганізаторів Олімпіади, а також склад організаційних комітетів, журі, експертів-консультантів визначають / затверджують структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій.

Персональний склад предметно-методичної комісії для складання завдань формує і затверджує Національний центр «Мала академія наук України» (далі – НЦ «МАНУ»).

З метою координації організації проведення Олімпіади структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій призначають регіональних координаторів, до повноважень яких належить забезпечення комунікації між установами, що залучені до організації

та проведення Олімпіади, тренувальних зборів та контроль за дотриманням учасниками олімпіадного руху Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух.

Форму проведення Олімпіади (очну, дистанційну, змішану) в регіоні України, м. Києві визначають з врахуванням місцевих можливостей.

Умови проведення Олімпіади затверджують структурні підрозділи у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій.

До участі в Олімпіаді допускають лише учасників-учнів, які стали переможцями І етапу інтелектуального змагання.

Результати проведення Олімпіади затверджують відповідним наказом органу управління у сфері освіти обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій.

З метою відбору до участі у ІІІ етапі Олімпіади обласні органи управління у сфері освіти можуть проводити відбіркові збори серед переможців ІІ етапу Олімпіади.

Мінімальний кількісний склад команди для участі в ІІІ етапі Олімпіади формують відповідно до Індивідуального регіонального рейтингу команд, затвердженого наказом НЦ «МАНУ» від 02 вересня 2025 року № 461 «Про затвердження регіонального складу команд учасників-учнів, відповідно до Індивідуального регіонального рейтингу команд, що братимуть участь у ІІІ етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році».

У разі вибору дистанційної форми написання Олімпіади для забезпечення рівних умов рекомендовано організувати відеофіксацію й відеоспостереження.

Учасники-учні інтелектуальних змагань отримують завдання та дають на них відповідь державною мовою. У разі, якщо учасник-учень Олімпіади надав відповідь на завдання не державною мовою, роботу такого учасника-учня не перевіряють і знімають з розгляду з певного туру інтелектуального змагання.

Особливості проведення ІІ етапу Олімпіади

Відповідно до графіка, визначеного НЦ «МАНУ» проведення Олімпіади в усіх регіонах і м. Києві заплановано на 24 січня 2026 року за єдиними завданнями. Початок Олімпіади орієнтовно о 10:00 за Київським часом.

Робота виконується на спеціальному бланку відповідей, для успішного її виконання надається комплект допоміжних матеріалів. Завдання розподілені на дві частини (теоретичний та експериментальний тури).

Програма інтелектуального змагання складається з двох турів – теоретичного та експериментального.

Загальна тривалість виконання завдань теоретичного та експериментального турів становить чотири з половиною астрономічні години, між виконанням яких, передбачена перерва тривалістю 30-60 хвилин. На виконання завдань теоретичного туру відводиться три астрономічні години, а на експериментальний тур – півтори години.

Для виконання олімпіадних завдань учасниками-учнями будуть забезпечені роздрукованими бланками відповідей з розрахунку до 10 аркушів формату А4 (для двох турів), комплектом завдань, комплектом допоміжних матеріалів. Для чернеток можна використовувати зворотний бік того самого

аркуша бланку відповідей або подвійні аркуші у клітинку з учнівського зошиту. **Під час виконання олімпіадних завдань дозволяється використовувати калькулятор, ручку, комплект допоміжних матеріалів, виданий організаторами змагання.**

Не дозволяється використання мобільних телефонів, смарт-годинників та будь-яких інших допоміжних засобів та матеріалів, не передбачених організаторами.

У випадку, якщо Олімпіаду неможливо буде провести відповідно до графіка, визначеного НЦ «МАНУ», через існуючу загрозу життю і здоров'ю учасників змагання, як виняток за погодженням з НЦ «МАНУ» організаційний комітет ІІ етапу Олімпіади має прийняти рішення про її перенесення на інший день. У цьому разі для проведення Олімпіади розроблено додатковий комплект завдань.

Зміст, обсяг та рівень складності завдань

Завдання Олімпіади складено з урахуванням змісту чинних навчальних програм з хімії.

При укладанні завдань було враховано вікові та психофізіологічні особливості учнів, принципи системності, наступності й доступності навчального матеріалу, а також необхідність забезпечення достатнього рівня складності відповідно до формату інтелектуальних змагань та мети Олімпіади.

Теоретичний тур складається із 10 завдань (три блоки складності), експериментальний тур – з двох задач (уявний експеримент), для виконання якого не передбачена наявність обладнання.

Для кожної з паралелей класів використовують різні комплекти завдань.

Учасники Олімпіади повинні вміти виконувати завдання, що спираються на сформовані предметні компетентності, володіння глибокими знаннями з хімії, аналітичне та критичне мислення, уміння розв'язувати нестандартні завдання підвищеної складності, знати навчальний програмний матеріал за попередні роки вивчення хімії (Додаток до листа НЦ МАНу від 15.01.2026 №1.1/4.1-67).

Клас	Тема	Типи завдань
8	Гази довкілля. Кількість речовини. Розрахунки за хімічними формулами.	1. Обчислення масової частки і маси розчиненої речовини в розчині. 2. Обчислення числа атомів (молекул) у певній кількості речовин. 3. Обчислення маси речовини за відомою кількістю і кількості речовини за відомою масою. 4. Обчислення, пов'язані з молярним об'ємом газів. 5. Обчислення із застосуванням закону об'ємних відношень газів 6. Обчислення, пов'язані з відносною густиною газів. 7. Обчислення з використанням об'ємної, масової, молярної часток газової суміші.

		8. Визначення хімічної формули речовини за даними про його кількісний склад. 9. Задачі на встановлення кількісного складу сумішей. 10. Задачі на уявний хімічний експеримент та приклади властивостей речовин із різними типами кристалічних ґраток.
9	Основні класи неорганічних сполук. Розчини. Електролітична дисоціація. Константа дисоціації. Гідроліз солей. Електроліз. Найважливіші органічні сполуки.	11. Обчислення з використанням понять, пов'язаних з розчинами. 12. Молярна концентрація розчину та розрахунки, пов'язані з нею. 13. Обчислення за термохімічними рівняннями реакцій. 14. Задачі на «пластинку». 15. Швидкість хімічних реакцій. 16. Задачі на закон Гесса.
10	Найважливіші органічні сполуки (9 клас). Органічні сполуки.	17. Обчислення за хімічним рівнянням, якщо одна з реагуючих речовин дана в надлишку. 18. Обчислення з використанням понять «масова та об'ємна частки» виходу продукту реакції. 19. Знаходження молекулярної формули органічної сполуки
11	Органічні сполуки. Неметалічні елементи та їхні сполуки. Металічні елементи та їхні сполуки (до лужних елементів включно).	20. Обчислення за хімічними рівняннями маси одного з добутих продуктів за масою вихідної речовини, що містить певну частку домішок.

Рекомендації щодо оцінювання робіт учасників ІІ етапу Олімпіади

Журі перевіряє тільки завдання, що записані у листах відповідей учасника-учня Олімпіади. Чернетка членами журі не розглядається. Під час оцінювання олімпіадних робіт не враховується раціональність або нераціональність розв’язань, метод та шлях розв’язання, а також обсяг написаного. Якщо члени журі не можуть розібрати почерк учасника (слова написані нерозбірливо або можуть бути прочитаними декількома способами тощо), то журі має оцінювати в цій задачі лише ту частину розв’язання, яку змогла розібрати. Мова йде саме про розуміння почерку, а не сутності викладеного. При цьому на апеляції учасник-учень не має право вимагати перекласти/розтлумачувати для журі зміст написаного.

Критерії оцінювання завдань

Детальна схема оцінювання буде надана журі разом із розв’язками завдань ІІ етапу Олімпіади.

Для здійснення якісної неупередженої перевірки завдань журі Олімпіади оцінює роботи за єдиними критеріями оцінювання до кожного завдання, складеними з урахуванням різних способів виконання учасниками-учнями Олімпіади.

Перелік обов’язкової документації на ІІІ етап Олімпіади

Для участі в ІІІ етапі Олімпіади оргкомітети ІІ етапу протягом 14 календарних днів з дня проведення олімпіади, але не пізніше 09 лютого 2026 року, подають до НЦ «МАНУ» в електронній формі такі документи:

підсумкові протоколи ІІ етапу, затверджені (підписані) головами журі та оргкомітету, секретарем (додаток 1 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

сканкопію підсумкового наказу органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, місцевого органу управління у сфері освіти в області, містах Києві та Севастополі про результати проведення ІІ етапу Олімпіади;

звіти про проведення І-ІІ етапів Олімпіади (додаток 2 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

заявку на участь у ІІІ етапі Олімпіади (додаток 3 до Положення) у форматі .pdf та .excel;

анкети учасників ІІІ етапу Олімпіади (додаток 4) у форматі word;

згоду батьків (інших законних представників) на збір, обробку персональних даних їхньої неповнолітньої дитини у форматі .pdf;

згоду на фото- і відеозйомку та використання зображення неповнолітньої дитини у форматі .pdf.

Відповідно до пункту 6 розділу ІІІ Положення НЦ «МАНУ» до 1 березня 2026 року розглядає надіслані заявки та анкети переможців, результати їхніх виступів у ІІ етапі інтелектуального змагання і надсилає лист-запрошення із зазначенням кількісного складу команд із навчальних предметів організатору ІІ етапу Олімпіади.

У разі виникнення суперечностей щодо результатів оцінювання робіт, учасник змагань може особисто подати заяву про апеляцію з вимогою перегляду оцінювання своєї роботи (Додаток до листа НЦ МАНу від 15.01.2026 №1.1/4.1-67).

Більш докладну інформацію щодо системи роботи з обдарованими дітьми, списки рекомендованої літератури для підготовки розміщено на сторінках блогу «Хімія та хіміки» за посиланням:
http://himikizp.blogspot.com/

З прикладами завдань ІІІ етапів, які пропонувались учням, учасникам Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії минулих років, можна ознайомитись на сторінках сайту Науково-методичного центру КЗ "Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти" ЗОР (https://shorturl.at/VYtnR), а з завданнями IV етапів Всеукраїнської та Міжнародних олімпіад з 2008 року – на сайті Всеукраїнських хімічних олімпіад http://ukrchemolimp.com/index.php?con=prob.

Методист ОНМЦ
КЗ «ЗОІППО» ЗОР Світлана ДЕХТЯРЕНКО